

حمایت از مشاغل خانگی مد و لباس

محمود کریمی بیرانوندی، معاون توسعه کارآفرینی و اشتغال وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی، گفت: وظیفه ما این است از همه مشاغل حمایت کنیم اما مشاغلی که مستقیم از فرهنگ ایرانی- اسلامی نشأت گرفته یا سبب توسعه اشتغال پایدار و خانگی اقشار جامعه، به ویژه بانوان هنرمند و توانمند شود را به صورت ویژه حمایت می‌کنیم. وی افزود: یکی از اقدامات این عرصه اعطای تسهیلات دولتی

با سود ناچیز برای افرادی است که به صورت پشتیبان تا ۴۰نفر از افراد دارای مجوز مشاغل خانگی را تحت پوشش قرار می‌دهند. در این تفاهم‌نامه نیز همین موضوع ذکر شده که کارگروه ساماندهی مد و لباس به عنوان نهاد تخصصی این عرصه وظیفه تشخیص صلاحیت این افراد را به عهده گرفته و با معرفی‌نامه، ایشان را برای دریافت این تسهیلات به سمت دبیرخانه ستاد ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی

روانه می‌کند.

سیدمجید اسامی، دبیر شورای فرهنگ عمومی کشور و مسئول کارگروه ساماندهی مد و لباس نیز افزود، به تمام خانه‌های مد (مزون‌ها) و افراد حاضر در دایره مشاغل خانگی حوزه مد ولباس این نوید را می‌دهم که اکنون علاوه بر کارگروه ساماندهی مد و لباس، وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی نیز حامی این جریان خواهد بود.

گفت‌وگو با ادنا زینلیان، استاد طراحی لباس صحنه و مد ایران

برای انتخاب پوشش، فرهنگ‌سازی کنیم

علی مفارزی

روزنامه‌نگار

رسم‌ا استاد طراحی لباس صحنه ایران است و لقب مادر طراحی لباس و مد ایران را دارد. برگزیدگان سالانه طراحی لباس صحنه، لوحی را هنگام تقدیر دریافت می‌کنند که چهره استاد ادنا زینلیان بر آن نقش بسته، متولد اردیبهشت ۱۳۳۳ در تهران، دانش‌آموخته رشته طراحی لباس و مد از دانشگاه الزهراست. او اردیبهشت ۵۶ در بخش اپری تالار رودکی استخدام شد، سال ۵۸ آغاز طراحی لباس برای تئاتر و سپس همکاری با بزرگان این هنر: مصطفی اسکویی، حمید سمعدریان، رضا کرهرضایی، اکبر زنجانیور، قطب الدین صادقی، و... را در کارنامه دارد و در بیش از ۱۰۰ نمایش و چند اپرا حضور داشته‌است. فعالیت در جشنواره‌ها و نمایشگاه‌های مختلف و ۳۷ سال تدریس در دانشگاه‌های تربیت مدرس، دانشگاه هنر، دانشگاه الزهرا، آزاد و سوره را پشت سرگذاشته و در کنار آن، تقدیر از پنج وزیر و ریاست جمهوری را هم در پرونده کاری خود دارد. استاد زینلیان در زمینه فیلم، سریال و تله‌تئاتر نیز فعالیت داشته، ولی آن تنش صحنه، نفس‌های بازیگر و هیجان جاری در پشت صحنه را بیشتر دوست دارد؛ به گفته خودش چون صحنه زنده است. از آنجا که هنر تولید پارچه و طراحی مناسب و دوخت پوشاک، آن هم با تنوع و گستره‌ای بسیار گوناگون و چشم‌نواز و دلپذیر از دستاوردهای باقرین و تحسین‌برانگیز و تاثیرگذار تمدن و فرهنگ کشور باستانی‌مان ایران است و همانند دیگر ساحت‌ها و قلمروهای فرهنگی در این زمینه هم کم‌کاری شده و کارهایی که صورت پذیرفته انگار چندان ظنین تاثیرگذاری در جامعه نداشته و پذیرای عموم نبوده، البته این آقا بر آن نیست به سیاه‌نمایی بپردازد؛ بیشتر زنده‌غی یکی از مهم‌ترین «بایست»‌ها را می‌پژوهد و بایستی‌هایش را می‌کاود تا به راهکارهای روشن و کاربردی و درخور برسد. با این فراזה به هم سخنی با ادنا زینلیان نشستیم که در ادامه می‌خوانید.

آیا به دیرینگی و دارندگی فرهنگ ایرانی پوشش بی توجه بودیم که اکنون شاهد این گونه پوشش هستیم؟

همانند اهمیت دادن به خورد و خوراک به پوشش هم اهمیت می‌دهیم. پوشش نوع تفکر، دیدگاه، نظم و انضباط را در افراد نشان می‌دهد؛ البته به نظر من از روی پوشش تا حدودی می‌توانید شخصیت هر فرد را حتی از روی رنگ لباسش دریابید. هرچند امروز هر فرد می‌تواند هر رنگی را بگزیند اما حدود ۲۰ سال پیش خیلی بیشتر از امروز محدودیت رنگی داشتیم. یعنی کم دیده می‌شد یک آقاکت و شلوار سفید یا یک خانم مانتوی قرمز پوشیده باشد اما به مرور زمان به این نتیجه رسیدیم که خدا این همه رنگ خلق کرده و می‌توانیم استفاده کنیم. این‌که چه رنگ و طرحی را در چه شرایطی و سنی و محیطی می‌شود پوشید، به شخصیت و تربیت و دید رنگی هر فرد برمی‌گردد. پس نمی‌توان از پوشش اشخاص ایراد گرفت؛

زیرا پیش از توقع داشتن از جامعه یا افراد دربراه انتخاب پوشش‌شان، باید در درجه نخست شخصیت‌سازی و فرهنگ‌سازی کنیم. **فرهنگ ما و اقوام ما برای گزینش پوشش مناسب و رنگش برای حضور در جامعه و شرکت در آیین‌ها و گردهمایی‌ها و مهمانی‌ها و... پاسخ مناسب داشته. گویا امروز از داشته‌های‌مان خیلی فاصله گرفته‌ایم و انگار به نوعی سردرگم هستیم.**

کلی بگویم، خوشبختانه در ایران قومیت‌های مختلفی زندگی می‌کنند؛ کرد، بلوچ، ترکمن و... که همین یکی از نعمت‌های بزرگ است، یعنی تنوع پوششی وجود دارد و هرکدام دارای پشثوانه خیلی قوی است که

در هر قوم جایگاه ویژه‌ای دارد. اقوام ایرانی در اقلیم‌های مختلفی زندگی می‌کنند، مثلاً فرش‌های دستبافی که با وجود کیی‌کاری‌های ترکیه، اعراب، چین و... تاکنون حرف اول را می‌زده و اگر توجه کرده باشید، فرش‌ها رنگی است، یعنی از طبیعت پیرامون و زندگی‌شان گرفته‌شده، تاثیر این محیط زندگی، تفکرات و خالص بودنش در نقش و رنگ‌های فرش‌ها متجلی است. در مناطق ایران دارای آیین‌ها و سنت‌هایی بومی هستیم که هرچند کم‌رنگ شده باشد اما نیاز انجام می‌گیرد و برای این آیین‌ها و سنت‌ها، لباس‌های مناسب‌شان را می‌پوشیدند.

بله مثلاً لباس رزمی قلزی و زره پوش و مفتولی دوران رنسانس و بیزانس نبوده ولباس رزم بیشتر چرم و پارچه بوده چنان‌که در شاهنامه و داستان‌های مرده‌می مثل سمک عیار و اسکندرنامه آمده.

وقتی در تزینه رنگ سبز را برای شبیه انمه اطهار یا رنگ قرمز را برای امثال شمر و اطرافیانش می‌پوشیدند، ممکن است در واقعیت، شمر در زندگیش رنگ قرمز (به عنوان شعار و نماد) نبوشیده باشد آن موقع در کویر که چکمه زپ‌دار نمی‌پوشیدند. پس زمانه در آیین و رسوم نقش و تاثیر گذاشته، حتی شبیه‌خوانان اگر با همان لباس‌های واقعی صدر اسلام تزییه اجرا کنند ممکن است مردم باتعزیه ارتباط نگیرند و عکس‌العمل نشان ندهند.

چه کنیم این سردرگمی پوشش را در اجتماع بسمان کنیم؟

سده گذشته روابط اجتماعی و فرم زندگانی و نوع پوشش تفاوت داشت مثلاً همه همدیگر را در محله می‌شناختند، منطقه بندی بود و هر منطقه بزرگانی داشت اما الان همسایه از همسایه بی‌خبر است البته خوشبختانه هنوز عید و نوروز و رسم‌هایی هست که ارتباط‌های فامیلی از میان نرود و دست‌کم سالی یک‌بار همدیگر را می‌بینند. آیا آدم‌ها همان آدم‌هایی‌ند یا تغییر کرده‌اند؟ زندگی ماشینی و به‌ویژه گسترش شهرها و دگر مؤلفه‌های روزآمد تاثیرگذار است. چطور این واقعیت‌های ناگزیر را می‌پذیریم، ولی پوشش را نمی‌پذیریم! نباید فراموش کنیم در زندگی صنعتی دیگر لباس‌ها تک‌دوری نیست که

مثلاً خیاط به خانه دعوت شود و اگر لازم بود چند روز هم بماند تا برای تکت‌ک اعضای خانواده لباس بدوزد. دیگر همه چیز تولیدی شده‌است و انتخاب شماگرچه صددرصد هم نباشد با جمع‌بندی بین موجودی‌ها و داده‌هاست. پیش از انقلاب با توجه به هماهنگی پوشش خانم یا آقا حدوداً می‌توانستید تشخیص دهید یک فرد چه شغلی دارد آیا آرتست، معلم یا مدرس دانشگاه یا دانشجوست. الان تمام معیارها به‌هم خورده‌است. یک خانم مانتو را روی هرچه که پوشیده، می‌کشد و در نهایت یک هماهنگی میان روسری و مانتو ایجاد می‌کند و همین فرم لباس کار، مهمانی و... است، دیگر جزئیات یا لباس‌های بقیه مطرح نیست.

انگار برخی مسائل نداشته پذیرش و مناسب‌گزینی و انتقال در فرهنگ محلی و جهانی پوشش در کشور ما روند طبیعی‌اش را طی کند و ما با خلافت برپایه سنت‌های پوششی‌مان از این بهتر جهان‌پذیری‌مان را نشان می‌دهیم؟

فراموش نکنیم امکان نداشت آن لباس‌ها ادامه پیدا کند. زیرا آن زمان‌ها خانم‌ها بیشتر خانه‌دار بودند و درصد خیلی کمی شاغل بودند پس خانم‌های شاغل معاصر، لباسی نیاز دارد که دست و بالش را نگیرد، زیرا جامعه ما بومی و کشاورزی نیست به سوی صنعتی شدن پیش می‌رود. تغییر در شهرهای بزرگ زودتر شکل می‌گیرد. هرچقدر دانش و سواد هر فرد بیشتر رشد کند بیشتر رو به پوشش کلاسیک می‌رود و ترجیح می‌دهد با دانش خود مورد توجه قرار بگیرد هرچند نباید فراموش کنیم که قشر جوان داریم و جوان هم جوانی می‌کند. بانوی ۴۰ یا ۵۰ساله با تجربه و دانشی که دارد با یک دختر تین‌ایجر مقایسه نمی‌شود.

بالاخره جوان هم بزرگ می‌شود، ولی نباید با عهده بزرگ شود وقتی خاکش می‌گذاریم که این را بیوش یا نبوش باید نکات ظریف این جنبی را هم در نظرگرفت که هر سنی لباس‌ها و رنگ‌های خودش را می‌خواهد.

شاید کم‌کاری‌های ما در قلمرو فرهنگ‌پروزی و فرهنگ‌سازی...؟

نمی‌شود گفت چیزی انجام نگرفته و کاری نشده، من در تخصص خودم می‌توانم سخن بگویم کارهایی انجام گرفته و نمی‌شود گفت کم‌کاری و مسائل اقتصادی دخیل بوده همه اینها یک مجموعه‌ای از مؤلفه‌های گوناگون است. هر نهادی که بخواهد در عرصه پوشش فعالیت داشته باشد مطمئناً نیاز به حمایت کامل در همه رده‌ها دارد از مجلس و وزیر گرفته تا

پایین؛ نیاز به بودجه و کار مستمر دارد نه کوشش‌های مقطعی به‌ویژه که درباره لباس که تا حالا هرگونه که بوده آیا از این پس می‌خواهیم چه کار کنیم بهتر آن است به دانشگاه و رشته‌های این جنبی (لباسی) با برنامه و کارشناسانه توجه شود.

لباس‌هایی براساس داشته‌های سنتی طراحی و ارائه شد و ازسوی بانوان هنرپیشه در جشنواره‌های جهانی معرفی و تبلیغ هم شد؛ مثلاً لباس یکی از بازیگران در یکی از همین جشنواره‌ها که ستارگان هالیوودی هم با آن عقیه بودند، برگزیده نخست شد اما در ایران نه استقبالی از آن لباس‌ها شد نه تائیری داشت که به چشم بیاید؛ شاید به دلیل نارسایی‌های خط تولید لباس؟

باید روی این قضیه کار مدام شود نه فصلی و مقطعی! اشاره شد که بایستی تیمی تشکیل شود با تمام امکانات اجرایی و به‌ویژه نظارت یعنی استادانی باشند که دوره دانشجویان رشته‌های مربوط را راهنمایی و کمک کنند. از شناخت مواد

تا انواع هنرهای دستی ایرانی آموزش داده شود. در این میان آیا هنرها و صنایع‌دستی ما رشد کرده یا افت داشته! مثلاً از سوزن‌دوزی، سرمه‌دوزی، ابریشم‌دوزی و... تاکنون حمایت درستی نشده و باید به کارهای دستی که بسیار زمانبر است بها داده شود و سلامتی یا جایی باشد که هنرمندان صنایع‌دستی همه در شکل حرفه‌ای گرد هم باشند تا بتوان به نتایج تاثیرگذاری رسید.

پس کارگروه ساماندهی مد ولباس...؟

سخن من از یک مجموعه با حمایت دولتی برای رفع همه نیازهای اولیه است تا کار اصلی همانا بر ایده‌پردازی تمرکز داشته‌باشد. از طراحی تا داده نهایی. از دانشجوی بدون پشتوانه نمی‌توان انتظار تاثیرگذاری داشت.

برگردیم به تغییر ناگزیر در پوشش به دلیل دگرگونی واقعیت‌های زندگی امروز؟

در راستای سخن شما از قرن بیستم با متحدالشکل شدن لباس‌ها، تاثیر قومیت‌ها و کشورها را دیگر در میان لباس‌ها به آن‌گونه که بود، نداریم و به دلیل همین تاثیر جهانی نمی‌توانیم با لباس، یک انگلیسی را از آلمانی تشخیص بدهیم. چیزی به‌نام «مد» به وجود آمد که به‌ویژه پس از جنگ جهانی دوم تاثیرش را به روشنی می‌بینیم.

هر نهادی که بخواهد در عرصه پوشش فعالیت داشته باشد مطمئناً نیاز به حمایت کامل در همه رده‌ها دارد نه کوشش‌های مقطعی

قاب

برش

پوشاک ایرانی بدون تبلیغات

در غرب مثلاً رسانه‌های هنری هالیوودینقشی تاثیرگذار در پوشاک و مد دارند. زیرا هر وقت فردی به هر دلیلی مطرح می‌شود مانند چهره‌های هنری، سیاسی یا ...، پوششان بر هواداران تاثیر دارد. زمانی گاندی را داشتیم که پوشش و جنس لباس او در مملکت و قوم خودش چقدر موثر بود. در هر حال آدم‌هایی که مورد تایید قرار می‌گیرند، نوع پوشش آنها بر هواداران‌شان خیلی تاثیرگذار است.

ولی دست ما واقعاً خالی است. و برای پوشش و پوشاک یک بانوی جوان ایرانی مومن و سرشار از فرهنگ خودی که جهانی می‌اندیشد و محلی زندگی می‌کند، پیشنهادی از طریق رسانه نداریم

اگر به تطبیق این دو موضوع دقت کنیم؛ جوان امروزی به روز زندگی می‌کند و همچنان تفکر خودش را دارد. با فناوری روز زندگی می‌کند و تمام وسایل اطرافش مدرن است. این فناوری و تنوع بر طراحی تا تزئینات لباس هم تاثیر دارد. همان‌طور که می‌دانید صنعت نساجی ما دیگر مانند گذشته نیست که جای افسوس فراوان دارد. پارچه‌هایی ما روز نیست. پیش از برداختن به چستی لباس، باید برگردیم به پشتوانه‌اش یعنی آیا پارچه ایرانی مناسب هست تا من در خدمت این طرح قرار بدهم؟ تمام پارچه‌ها وارداتی است. موضوع صحبت ما فقط پوشش نیست پشتوانه و داده‌هایی است که باید باشد. خانمی که پوشش چادر دارد آیا پارچه‌ای متنوع و با قیمت‌ای مناسب در بازار وجود دارد؟ یادم است نساجی‌های خوبی داشتیم. تنوع پارچه‌ای که داشتیم خوب بود با کیفیت عالی نخ‌ی و باقیمت‌های خیلی ارزان که همه می‌توانستند تهیه کنند. گرایش به دوخت و دوز خیلی زیاد بود و مادران عموماً دوخت و دوز بلد بودند و برای بچه‌ها، خودشان لباس می‌دوختند. گرایش به خودکفایی و کمک به هزینه خانواده مشهود بود. پارچه‌ای با آن کیفیت و تنوع و قیمت وجود نداد. بلکه الآن در فلان خیابان همه جور پارچه هست اما کادمش ایرانی است؟

زمانی بانوان در پوشش‌های ایرانی برانزده و زیبا جلوه می‌کردند و فرهنگ ما برای این نیاز اساسی پاسخ درخور داشت.

یک خانم چه با سواد ابتدایی و خانه‌دار یا با تحصیلات عالی و فرهیخته، وقتی می‌رود یک روسری بخرد و سرش بپوشد، می‌گوید آیا این به من می‌آید؟ مثلاً این اصطلاح را در نظر بگیر! چه معنایی دارد یعنی آیا من با این زیباتر و برانزده‌تر می‌شوم؟ انتخابش از میان صدجور پارچه بر اساس این رنگ به من نمی‌آید یا می‌آید، به گزینش دست می‌زند پس به این نتیجه می‌رسیم که انسان ذاتاً دوست دارد زیباتر به نظر بیاید اگرشده با یک روسری که به صورت چارقد دور سرش ببندد. پس ما نمی‌توانیم این غریزه را از بین ببریم یا نادیده بگیریم و چون و چرا کنیم. خانم و آقا هم ندارد.

در این زمینه بخشی دروزارت ارشاد به‌نام کارگروه ساماندهی لباس و مد هست که هرسال طرح‌های پیشنهادی بررسی می‌شود و مطمئناً این موضوع باید حمایت بیشتری داشته‌باشد. این اواخر مرکز مد و لباس که جزو معاونت هنری است از طرح‌های پیشنهادی حمایت کرده، هرچند می‌بینیم کافی نیست، به طور کلی پیشنهاد طراحی لباس از سوی هر کس‌ی با هر ایده‌ای هزینه‌ساز است. پیشنهاد این است جوانانی که در این رشته می‌خواهند فعالیت کنند، مورد حمایت جدی قرار بگیرند و از نظر مالی به‌ویژه کمک شوند تا بتوانند ایده‌ها و افکارشان را در این زمینه به ظهور برسانند. باید تجربه پیدا کنند و کسب تجربه بدون کمک مالی چندان دست‌یافتنی نیست. پس از ۳۸ سال تدریس در دانشگاه تاکید می‌کنم از جوانان و دانشجویان با استعداد در این رشته پشتیبانی و حمایت کنند و زمینه‌ای فراهم کنند تا ایده‌های‌شان را کاربردی کنند. باید این افراد را کمک‌کرد تا زموئن و خطاکندند و تجربه به دست بیاورند.

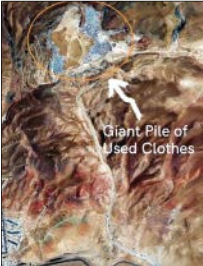
تولید پوشاک ایرانی- اسلامی بدون محدودیت

اولین رویداد برکت دیدار با هدف تولید انبوه پوشاک ایرانی - اسلامی و تکمیل زنجیره ارزش پوشاک از روزگشته سوم تیرماه به مدت سه روز در هتل هما تهران برپاست. محمد ترکمانه، مدیرعامل بنیاد برکت با بیان این‌که همایش برکت دیدار، موضوعی درخصوص تولید پوشاک ایرانی- اسلامی است، گفت: شناسایی جایگاه اقتصادی مد و لباس در تبیین مسأله حجاب یکی از اصلی‌ترین اهداف این رویداد است و در این مراسم تولیدکنندگان و طراحان پوشاک ایرانی - اسلامی آخرین دستاوردهای خود در حوزه پوشاک متناسب با ایام محرم و اربعین را رونمایی می‌کنند. از دیگر اهداف رویداد و تولید البسه ایرانی- اسلامی بانوان باقیمت مناسب برای آحاد جامعه است. وی ادامه داد: بنیاد برکت به عنوان حامی و برگزارکننده اصلی در این رویداد شرکت کرده است و بهترین تولیدکنندگان و طراحان پوشاک ایرانی- اسلامی در این بخش معرفی شده تا بتوانند سفارش لازم را برای تولید البسه ایام محرم و اربعین گرفته، آن را آماده کنند. بیش از ۳۰۰ نفر شامل ۵۰ نفر طراح و ۲۵۰ نفر تولیدکننده در این نمایشگاه شرکت کرده و از برگزیدگان در پایان این رویداد تقدیر خواهد شد.

محیط زیست

معضل زیست محیطی لباس از فضا دیدنی شد

کوهی از لباس‌های دور ریخته شده در صحرای آتاکاما در شمال شیلی به اندازه‌ای بزرگ شده که از فضا نیز قابل مشاهده است. انبوهی از لباس‌های رها شده در این صحرأ سالانه حدود ۳۹هزار تن رشد می‌کند. ماه گذشته، اپلیکیشن تصویربرداری ماهواره‌ای SkyFi، تصاویری از مدار انبوه لباس‌هایی که در نتیجه پیشرفت سریع صنعت مد تولید می‌شوند، ارسال کرد که براساس آنها تخمین زده شده که سالانه ۹۲ میلیون تن زباله تولید می‌شود. در میان این لباس‌ها چکمه‌های اسکی و ژاکت‌های کریسمس نیز موجود است. این تصویر با وضوح ۴۰ اینچی (۵۰ سانتی‌متری) که در روز ۱۰ می در ویلاگ SkyFi منتشر شده، نشان می‌دهد این کوه لباس در مقایسه با یک شهر در مجاورت آن تاچه اندازه بزرگ شده است و مقیاس واقعی مشکل را نشان می‌دهد. نگاه مصرف‌گرا به لباس و تولیدات پلاستیکی و عمده لباس یکی از بزرگ‌ترین معضلات زیست محیطی در دنیاست که طی سال‌های اخیر هشدارهای بسیاری در این رابطه از سوی محققان داده شده است اما نگاه مصرفی در جوامع غربی، هنوز به این موضوع دامن می‌زند.

زیبا و باوقار

اولین نمایشگاه و رویداد مد و لباس با حضور فعالان این حوزه؛ ۶۱ تولیدکننده و طراح لباس و پوشاک با شعار «زیبا و باوقار» در شهر قزوین برگزار شد و روز گذشته به کار خود پایان داد.

در این نمایشگاه که در سرای بهشتیان سعدالسلطنه برگزار شد، برنده‌های شناخته شده مد و لباس از سراسر کشور از جمله استان‌های تهران، کرج، همدان، مازندران و گلستان و همچنین قزوین به ارائه آثار خود با ماهیت لباس ایرانی - اسلامی اقدام کردند که با استقبال مردمی نیز روبه‌رو شد.